

**Sølen
verneområde**styre

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/solen>

Sølen verneområdestyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2022/667 432.2

Deres ref.

Dato 14.11.2022

Sølen verneområdestyre - møteinnkalling 06.01.2023

Møtested: Teamsmøte
Dato: 6. januar 2023
Kl. 10.00 – 12.30

Dagsorden

Tid	
	Vedtakssaker (formell sakliste), drøftings- og orienteringssaker

Saksinnstilling og saksdokumenter er vedlagt. Eventuelt frafall meldes snarest til verneområdeforvalter, på tlf.nr: 90 12 33 02 eller epost: fmhehiny@statsforvalteren.no.

Rendalen, 5. desember 2022.

Hilde Nystuen
Verneområdeforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Sakliste vedtaksmøte

ST-sak	Type sak	Arkivsak
37/2022	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	
38/2022	Referatsaker – delegerte saker	
	Vedtaksaker	
39/2022	Sølen verneområdestyre – budsjett for drift og planarbeid i 2023	2022/11817
40/2022	Sølen verneområdestyre – møteplan 2023	2022/11817
41/2022	Sølen verneområdestyre – innmelding av behov for midler til tiltak, naturrestaurering og bestilling av tjenester av SNO for 2023	2022/11817
	Drøftings- og orienteringssaker	
42/2022	Søknad om stolpejakten – Gravåsenområdet – Stoplejakten v/Rendalen Turlag	2022/10096
43/2022	Høringsuttalelse fra Sølen verneområdestyre - kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse i Hedmark - Riksantikvaren	2022/10045
44/2022	Erosjonssikring Mistra	
45/2022	Utkast til skjøtselsplan for helhetlig kulturlandskap – seterområdene innenfor Sølen landskapsvernområde	
	Eventuelt	

Arkivsaksnr: 2022/

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	37/2022	06.01.2023

Godkjenning av møteinnkalling og sakliste

Innstilling til vedtak:

Møteinnkalling og sakliste godkjennes

Behandling:

Vedtak:

Arkivsaksnr:

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	38/2022	06.01.2023

Referatsaker – Delegerede saker

Referat saker og delegerede saker i perioden 02.10.2022 – 23.12.2022

Innstilling til vedtak:

Sølven verneområde tar de refererte sakene og delegerede sakene til etterretning:

Referatsaker:

	Referat saker og delegerede saker	
10.08.2022	Ingunn Høye Bull - Uttalelse til skjøtselsplan for seterområdene i Sølven LVO	2022/8010
10.09.2022	Jon Håkon Høye - Sølven LVO – kjørejournal barmark – Nordre Missjøen seter	2022/3079
12.09.2022	Rendalen kommune – melding om vedtak – transport av proviant og utstyr – snødekt mark – Misterdalen – gbnr. 51/4– Arnt Utgaard Holberg	2022/8558
15.09.2022	Rapport 2022 – Sølven LVO – graving dreneringsgrøft – motorferdsel – barmark – Hans Oskar Fossum	2022/7827
28.09.2022	Søknad – Sølven LVO – midler til ny vakthytte – Veslesetra – Rendalen Røde kors	2022/9642
09.10.2022	Per Andresen - Sølven LVO – kjørejournal barmark 2022 – Missjøhaugen seter	2022/6867
17.10.2022	Riksantikvaren - Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse i Hedmark – høring -	2022/10045
17.10.2022	Delegert vedtak – Sølven LVO – dispensasjon motorferdsel barmark – uttransport av felt elg med ATV med belter – Stein Westerheim	2022/8380
17.10.2022	Maren Kværness Halberg - Sølven LVO – kjørejournal barmark 2022 –Lomnes Mistra	2022/4998
06.10.2022	Innlandet fylkeskommune – uttalelse vedrørende igangsatt fasadeendring på Østerdalsstue Mefurua gbnr. 50/91	2022/9633
13.10.2022	Per Hagen As v/Norvald Illevold – kommentarer til uttalelse fra fylkeskommunen vedrørende fasadeendring på Østerdalsstua på Mefurua.	2022/9633
15.11.2022	Melding om vedtak fra Rendalen kommune – løypekjøring – Fjellheimen Leirskole	2022/9775

Sølen verneområdestyre

15.11.2022	Melding om vedtak fra Rendalen kommune– bruk av snøskuter – Sølen LVO og Lille Sølensjø NR – kultiveringsfiske – Hans Erik Hangaard	2022/11344
15.11.2022	Melding vedtak fra Rendalen kommune – oppkjøring av skiløyper – omlegging av skiløypetrase – Grøndalen hyttefelt – Statskog SF	2022/1315
28.11.2022	Sølen LVO – kjørejournal – motorferdsel barmark – uttransport av felt elg – Stein Westerheim	2022/8380
	Vedtaksaker	
10.10.2022	Sølen verneområdestyre – innspill til revidering av kommuneplanens arealplan – Rendalen kommune	2022/9634
06.10.2022	Sølen LVO – søknad om restaurering av seterhus og seterfjøs, fasadeendring svalgang og tilbakeføring kokehus, riving og gjenoppføring uthus og oppsetting av skigard– Nysetra – Knut Erlend Hagen	2022/6533
11.11.2022	Vedtak- Sølen LVO – dispensasjon restaurering og fasadeendring på østerdalsstue – Mefurua – Rendalen kommuneskoger KF og Per Hagen AS	2022/9633
16.11.2022	Oversendelse for vurdering av overtredelsesgebyr jf. naturmangfoldlovens § 74 – fasadeendring på østerdalsstua ved Mefurua gbnr 50/91 – Rendalen kommuneskoger KF - Miljødirektoratet	2022/9633
25.11.2022	Vedtak - Sølen LVO –søknad om vinterbrøyting av Misterdalsveien – Turid Hangaard	2021/11987
12.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Misterdalen – Frode Strand	2022/797
12.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023- Johan Horndalen	2021/12938
	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Johan Horndalen	
12.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Misterdalen – Geir Jensen	2021/9804
12.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Misterdalen – Elisabeth Nygren Bye	2021/10457
12.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Misterdalen – Gro Nytrøen	2021/13102
12.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Misterdalen – Geir Bjørn Mømb	2021/12007
13.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Misterdalen – Bjørn Jensen	2021/12572
13.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Roger Wardenær	2022/10304
13.12.2022	Sølen LVO – dispensasjon motorferdsel – Elisabeth Holberg	2022/2699
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Finn Ola Moen	2022/192
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2022 – Ola S Undseth	2021/12954
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Kjetil Undseth	2021/12954
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Vivi Nygren	2021/10970
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Monica Misterosen	2021/10089
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Morten Helstad	2021/10435
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Kjell Borgar stubsveen	2021/11780
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Kjell Olav Husby	2021/11580
13.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Knut Sinkerud	2021/11537

Sølven verneområdestyre

14.12.2022	Sølven LVO - dispensasjon motorferdsel – Åkrådalen – Jen Tore Løken	2022/4347
14.12.2022	Sølven LVO – dispensasjon motorferdsel – Mefurua – Jan Nordengen	2022/11644
14.12.2022	Sølven LVO – dispensasjon motorferdsel – Damkveet – Linda Døsen Stubsveen	2022/11630
14.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Fjellheimen Leirskole	2021/12964
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Nils Nebylien	2021/12325
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Stein Gjermund Nordmoen	2021/11282
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023- Håvard Hangaard - Skjærbua	2021/11587
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Håvard Hangaard - Fiskevollen	2021/11585
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jens Erik Høye	2021/12129
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Ole Bood	2021/11579
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Gine og Taale Stensbye	2021/6021
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Oddrun og Ola Framnes	2021/12573
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Per Misterosen	2021/12414
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Odd Johnny Winge	2021/12865
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Knut Arild Nordseth	2021/12574
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Knut Arild Nordseth	2021/12576
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Stein Bjørnsmoen	2021/10098
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Bjørn Reidar Wardenær	2021/12961
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Bjørn Olav Brænd	2021/13150
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jørn Ketil Sandbalkken	2022/321
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Knut A Heiberg	2022/415
19.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jens Christian Bjøntegaard	2022/420
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Christian Bjøntegaard	2022/419
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Dag Ådne Sandbakken	2022/444
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jens Christian Bjøntegaard	2022/367
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Geir Ola Edstrøm	2022/546
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Karl Sigurd Hole	2021/12957
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jo Gunnar Ellevold	2021/5444
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Joar Gimse Stampen	2021/6016
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Erik Ove Helstad	2021/9806
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jørn Heiberg	2022/1133
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Jens Magne Mømb	2022/1397
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Erik Løsåmoen	2022/1656
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Elin Sandbakken	2022/1952
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Ole Martin Heiberg	2022/1721
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Hans Oskar Fossum Hafslund	2022/3722
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Ole Martin Hafslund	2022/2545
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Randi Finstad	2022/3692
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Siri Berget Hangaard	2022/807
20.12.2022	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Gunnar Nordengen	2021/11582

**Sølen
verneområdestyre**

20.12.2022	Fuggdalen NR_ kjørejournal vinteren 2023 – Bjørge Westereng	2021/12125
20.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Edgar Sørberg	2022/864
23.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Fiskevollen - Hans Erik Hangaard	2022/860
23.12.2022	Sølen LVO – kjørejournal vinteren 2023 – Skjærbua – Hans Erik Hangaard	2022/863

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2022/11817-2

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 30.11.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	39/2022	09.12.2022

Sølen verneområde - budsjett for drift og planarbeid i 2023

Innstilling til vedtak:

Sølen verneområde vedtar følgende forslag til budsjett for drift og planarbeid i 2023:

	Budsjett 2023
Drift av verneområdestyret og faglig rådgivende utvalg/seminarer	210.000
Oppstart forvaltningsplan for Fuggdalen NR	?
Skjøtselsplan for seterområdene innenfor Sølen LVO	?
Besøksstrategi Sølen LVO, hjemmeside, overvåking	?
Sum	

Dokumenter i saken:

- Epost fra Miljødirektoratet datert 2. november 2022 – Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyre – innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO – ressurser i verneområder – 2023
- Veiledning i søknadsskjemaet i ESS «Behovsinnmelding statsforvalteren»
- Prosjektplan for besøksforvaltning for Sølen landskapsvernområde vedtatt 03.12.2015, sist revidert 09.12.2022

Saksopplysninger:

Jf. brev fra Miljødirektoratet datert 2. november 2022 kan det søkes om midler til drift av nasjonalpark- og verneområdestyrene og midler til arbeid med besøksstrategi, forvaltningsplaner, bevaringsmål og skjøtselsplaner over post 1420.21 i ESS.

Sølen verneområdestyre

Oppdatering av nettsider bør tas med i vurderingen av behov for midler. Dersom rammene tillater det vil det også kunne gis midler til nødvendige kartlegginger som grunnlag for forvaltningsplaner og besøksstrategier samt utarbeidelse av skjøtselsplaner.

Ved søknad om midler til drift av nasjonalpark- og verneområdestyrene må det settes opp et budsjett som viser forventede utgifter til reise- og møtegodtgjøring for medlemmene av styrene, samt evt. reiseutgifter for medlemmer av rådgivende utvalg.

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV – systemet og behov for midler meldes inn i ESS. Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak, og det oppfordres til at forvaltningsmyndigheten etablerer bevaringsmål i NatStat – Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet.

Verneområdestyret legger inn sin søknad direkte i ESS. Inntil styrene eventuelt har opprettet eget organisasjonsnummer og bankkonto tildeles pengene Statsforvalteren, men de disponeres i sin helhet av verneområdestyret. Forslag på budsjett til drift av styrer og evt. midler til forvaltningsplanarbeidet for 2022, sendes Miljødirektoratet med frist 10. januar 2023.

Sølen verneområdestyre ble tildelt følgende midler for 2022 fra kapittel - post 1420.21:

kr. 200 000,- til drift av styret

kr. 100 000,- til oppstart av forvaltningsplan for Fuggdalen NR

kr. 75 000,- til skjøtselsplan seterområder

kr. 200 000,- til besøksstrategi for Sølen LVO

Foreløpig regnskap for drift av styret 2022 pr. 01.12.2022:

	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Rådgivende utvalg	5 000	10 000
Deltagelse Veidemannsfestivalen	10 000	30 000
Gaver, sitteunderlag og jubileumsartikler	10 000	28 200
Honorar styremøter	90 000	73 090
Beverting og reise møter	40 000	24700
Studietur Trysil	30 000	9600
Nasjonalparkkonferanse	25 000	
Trykksaker mm		8257
Sølseneminar og besøksstrategi	20 000	
	230 000	183 847

Sølen verneområdestyret fikk tildelt kr. 200.000 kr til drift av utvalgene i 2022.

Det har vært avholdt 2 fysiske styremøter, 5 elektroniske styremøter, en digital konferanse for styreledere i januar og en todagers studietur til Trysil og Fulufjellet nasjonalpark. Styremøtet i juni ble avholdt på Rendalstunet. Varamedlemmene har vært invitert med på møtene. Dette er en fordel da styret kun består av 3 representanter og dermed er sårbart ved eventuelt forfall til møter.

Sølen verneområde

Driftsregnskapet oppdateres etter siste styremøte i desember. Det ble ikke avholdt nasjonalparkkonferanse i 2022.

I tillegg har leder av verneområdestyret og verneområdeforvalter deltatt og arrangert to tematurer under Veidekulturfestivalen. Den ene med tema byggeskikk og den andre vandring langs den gamle kløvveien innover fjellet. Styreleder holdt også et innlegg på fagdagen og SNO var til stede på familiedagen den 3. september.

Det er satt av kr. 40.000 av driftsbudsjettet på fond i kommunen til Veidekulturfestivalen 2023 og for gjennomføring av møter i rådgivende utvalg.

Foreløpig regnskap for besøksstrategi og skjøtelsesplan pr. 01.12.2022:

	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Skjøtelsesplan for seterområdene i Sølen LVO	75 000	14 900
Besøksstrategi Sølen landskapsvernområde (mulighetsstudier/kunnskapsgrunlaget/ hjemmeside)	380 000	314 524
Oppstart forvaltningsplan Fuggdalen NR	100 000	
Ferdigstille rapport erosjonssikring Mistra	75 000	42 346
Sum	555 000	371 771

Sølen verneområdestyre ble tildelt kr. 375.000,- til planarbeid i 2022.

Skjøtelsesplan

NIBIO har på oppdrag for verneområdestyret utarbeidet en skjøtelsesplan for seterområdene i Sølen LVO; «Kulturhistorie og skjøtsel i Sølen landskapsvernområde» i perioden 2020 - 2022. Det har vært møter i forbindelse med arbeidet også i 2022 og gjennomført en tilleggskartlegging på setrene i Åkrådalen og Lomnes Mistra. Planen er nå ferdig og presenteres for Sølen verneområdestyre og for referansegruppa før den sendes på høring.

5. juli ble det også gjennomført en temakveld på Rendalstunet « Seterlandskapet, historia, naturen, kulturen og skjøtsel v/Bolette Bele fra NIBIO».

Forvaltningsplaner

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde er godkjent og oppdatert. Besøksstrategien skal være en del av forvaltningsplanen, og det er ønskelig å publisere forvaltningsplanen med ny layout i henhold til ny merkevare når besøksstrategien er godkjent. Det er inngått en avtale med Trollbinde for denne jobben som gjennomføres i 2023 og kr. 20.160,- er utbetalt.

Sølen verneområdestyre har fått forvaltningsmyndighet for Fuggdalen og Steinfjellet naturreservater fra 1. oktober 2015. Det er ønskelig med forvaltningsplaner for disse to verneområdene, men oppstart av dette arbeidet ble utsatt til 2023.

Statsforvalteren i Innlandet bidro med midler for en basiskartlegging av deler av Fuggdalen NR i sommer for å gi et bedre kunnskapsgrunnlag i forkant av en eventuell myrrestaurering. Miljøfaglig Utredning gjennomførte oppdraget.

Erosjonssikring i Mistra

Sølen verneområde styre ga i 2019 dispensasjon til å reparere tidligere sikringstiltak i Mistra i Misterdalen. Det ble våren 2021 søkt om et mer omfattende sikringstiltak med blant annet bruk av sprengt stein. Verneområdeforvalter orienterte styret om at det må innhentes mer vassdragsfaglig kompetanse for å vurdere erosjonsfaren og omfang/type sikringstiltak som er nødvendig og som ikke er i strid med verneformålet og verneverdiene i landskapsvernområdet. Mistra er verna vassdrag og Sølen verneområde styre er vassdragsmyndighet.

Verneområdeforvalter var i juli 2021 i kontakt med Miljødirektoratet for å høre om det var mulig å få supplerende midler til å innhente mer vassdragsfaglig kompetanse i saken. Det var ikke midler til overs, men det var greit å omdisponere noe midler fra potten til forvaltningsplan/besøksstrategi. Det ble gjort.

Verneområdeforvalter tok kontakt med NVE og NGI som deltok på befaringsnotat i september 2021 for å se på behovet for flomsikring. I etterkant har NGI utarbeidet et befaringsnotat med forslag til videre arbeid og som gir et bedre grunnlag for vurdering av behovet for flomsikring og type tiltak. Mistra er verna vassdrag i tillegg til å ligge innenfor Sølen LVO og Fuggdalen NR. Det er viktig med et godt kunnskapsgrunnlag for å sikre at eventuelle inngrep blir minst mulig. Det gjenstod noe arbeid for å ferdigstille rapporten og utarbeide et tilleggsnotat og dermed ble det omdisponert noe midler for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag for behandling av søknaden. Rapporten er ferdig og saken ferdigbehandles etter nytt år.

Besøksstrategi, hjemmeside og byggeskikkveileder

Det er bevilget kr. 300 000,- til besøksstrategiarbeidet i 2022. Prosjektplan for besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde ble vedtatt av verneområdestyret 03.12.15 og er revidert hvert år.

Arbeidet med besøksstrategi nærmer seg slutfasen, men arbeidet har stoppet noe opp grunnet mange andre oppgaver knyttet til verneområdeforvalterstillingen. Sølen landskapsvernområde er et verneområde med mange saker og mange brukerinteresser. I andre områder har man flere forvaltere som gjør at de har bedre kapasitet til planarbeid. Men nå er skjøtselsplanen så å si ferdig, og kunnskapsgrunnlaget for besøksstrategien er bra og selve skriveprosessen er godt i gang. Verneområdeforvalter er i dialog med de aktuelle aktørene i området og vil gjennomføre god medvirkning i prosessen framover til ferdig plan. Det gjenstår litt på kart, fokusområder, skiltplan, tiltaksplan, kommunikasjonsplan og layout av planen, men dette er oppdrag som er under arbeid ved hjelp av konsulenttenester.

Besøksstrategien vil blant annet presenteres på Sølenseminaret og i kommunestyret før den sendes til godkjenning hos Miljødirektoratet og så på høring.

Parallelt jobbes det med utvikling av tekst og bilder til hjemmeside for både Jutulhogget og Sølen på www.norgesnasjonalparker.no. Det jobbes også med utvikling av innhold på temasti/naturstier,

overordnet skiltplan og prosjektering av formidling/tilrettelegging/ informasjon ved hovedinnfallsport på Rendalstunet i forbindelse med besøksstrategiarbeidet.

Rendalen kommune reviderer sin arealplan og den forbindelse ønsker Sjølen verneområde å utarbeide en byggeskikkveileder for seter – og utmarksbebyggelsen. Det ble i november gjennomført et møte med kommunen, fylkeskommunen, bygningsvernådgiver hos Anno, kommunen og Feste. Det er betalt for forprosjekt av Feste for å utarbeide et kostnadsoverslag på tilpasning av byggeskikkveilederen for Forollhogna NP og LVO til Rendalen. I tillegg er det satt av midler på fond i kommunen til dette arbeidet og for ferdigstilling av besøksstrategiarbeidet.

Forvaltningsplan og besøksstrategi for Jutulhogget

Verneområdeforvalter har ferdigstilt forvaltningsplan og besøksstrategien for Jutulhogget naturreservat i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet. Dette arbeidet ses også i sammenheng med besøksstrategien for Sjølen LVO. Det er gitt klarsignal vedrørende revidering av dagens verneforskrifter for Jutulhogget NR og det er utarbeidet et utkast til mer oppdaterte verneforskrifter. I forbindelse med dette arbeidet kom det ønske om frivillig vern rundt indre sonen fra grunneierne. Området er ferdig kartlagt og tilbud vil nok bli sendt ut til grunneierne med det første. Når frivillig vernprosessen er avklart vil forslag til ny verneforskrift, forvaltningsplan og besøksstrategi sendes på høring.

Vurdering

Driftsbudsjett Sjølen verneområde 2023:

I 2023 er det planlagt 8 styremøter, hvor et av dem er todagers møte med befaring. Det er også ønskelig med befaring lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. Det planlegges også ny studietur til verneområder i Norge for å se, lære og bli inspirert.

Det gjennomføres Sjølenseminar første halvår 2023 med tema besøksstrategi og hvor planen presenteres før den sendes på høring. Det kan også være aktuelt med eksterne innledere til dette seminaret. Det planlegges et eller to møter i faglig rådgivende utvalg. Aktuelle saker for RU vil kunne være innspill til besøksstrategiarbeidet og innspill på aktuelle tiltak i verneområdet. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategi vil det også bli noen medvirkningsmøter helt i starten av året. Besøksstrategien bør også presenteres for kommunestyret.

Verneområdeforvalter vil arrangere minimum 2 møter i administrativt kontaktutvalg i 2023.

17.-18. januar inviteres styrelederene for verneområdene i Innlandet fylke til samling på Lillehammer.

Sjølen verneområde er medarrangør på Veidekulturfestivalen i september og bidrar med blant annet eksterne foredragsholdere til fagseminaret. Det kan også være aktuelt å markere det med flere mindre arrangementer og tematurer gjennom 2023.

Sølen verneområdestyre

BUDSJETT 2023	
Rådgivende utvalg	5 000
Deltagelse Veidemannsfestivalen	10 000
Gaver, sitteunderlag og jubileumsartikler	5 000
Honorar styremøter	100 000
Beverting og reise møter	40 000
Studietur	30 000
Sølseneminar og besøksstrategi	20 000
	210 000

Forslag til driftsbudsjett for Sølen verneområdestyre i 2023 er kr. 210.000,-.

Forvaltningsplaner

Sølen verneområdestyre har fått forvaltningsmyndighet for Fuggdalen og Steinfjellet naturreservater fra 1. oktober 2015. Det søkes om midler til å oppdatere kunnskapsgrunnlaget og oppstart av planarbeidet i 2023. Endelig sum avklares i januar.

Skjøtselsplan for seterområdene i Sølen LVO

Det søkes om en liten pott for noen utgifter knyttet til skjøtselsplan for utsending av planen på høring og bearbeiding av høringsinnspill. Endelig sum avklares i januar.

Besøksstrategi

Det søkes om noen midler for å gjøre besøksstrategien ferdig iht. oppdatert prosjektplan. Besøksstrategien ferdigstilles og sendes til Miljødirektoratet for godkjenning og videre på høring.

Parallelt jobbes det med utvikling av tekst og bilder til hjemmeside for både Jutulhogget og Sølen på www.norgesnasjonalparker.no. Det jobbes også med utvikling av innhold på temasti/naturstier, overordnet skiltplan og prosjektering av formidling/tilrettelegging/ informasjon ved hovedinnfallsport på Rendalstunet i forbindelse med besøksstrategiarbeidet.

Det søkes om noe midler til dette arbeidet. Detaljert budsjett/sum avklares i januar.

Kartlegging/overvåking

Det er behov for både kartlegging og overvåking av bevaringsmål. Dette ser vi nærmere på fram til fristen 10. januar.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2022/11817-3

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 30.11.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	40/2022	09.12.2022

Sølven verneområde - møteplan 2023

Innstilling til vedtak:

Sølven verneområde vedtar følgende møteplan for 2023:

Dato	Søknadsfrist	Hovedtema/Type møte
Januar		<ul style="list-style-type: none"> - VO- styret - 17-18. januar møte for styreledere verneområdene i Innlandet
Februar	1.februar	<ul style="list-style-type: none"> - VO- styret - Møter i rådgivende utvalg/besøksstrategi - Møte administrativt kontaktutvalg
Mars		<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Bestillingsmøte 2 med SNO - SØLENSEMINAR 2023
April/mai		<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret
Juni	1.mai	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret, med befaring - Studietur ?
September	1.august	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret, med befaring - Veidekulturfestival og fagseminar
Oktober		<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Studietur ?
November/ desember	1.november	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Bestillingsmøte 1 med SNO - Tiltaksplan

Saksopplysninger:

I henhold til vedtektene skal styret avholde minst 4 møter årlig, og ellers som lederen bestemmer det. Lederen plikter å kalle inn dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det.

Det ble i 2022 avholdt følgende møter i Sølen verneområdestyre:

DATO	STYREMØTER I 2021
20.12.2021	Elektronisk møte
17.01.2022	Elektronisk møte
25.04.2022	Elektronisk møte
28.06.2022	Styremøte Rendalstunet
01.-04.09.2022	Tematurer og deltagelse på fagseminaret under Veidekulturfestivalen
11.11, 15.11 og 25.11.2022	Elektroniske møter
06.-07.10.2022	Styremøte og studietur Trysil, Fulufjellet nasjonalpark
09.12.2022	Elektronisk møte

Verneområdeforvalter har gjennom året hatt god dialog med kommunen, fylkeskommunen og Statsforvalteren og har drøftet flere saker.

Vurdering:

I 2023 er det planlagt 8 styremøter, hvor et av dem er todagers møte med befaring. Det er også ønskelig med befaring lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. Det planlegges også ny studietur til verneområder i Norge for å se, lære og bli inspirert.

Det gjennomføres Sølenseminar første halvår 2023 med tema besøksstrategi og hvor planen presenteres før den sendes på høring. Det kan også være aktuelt med eksterne innledere til dette seminaret. Det planlegges et eller to møter i faglig rådgivende utvalg. Aktuelle saker for RU vil kunne være innspill til besøksstrategiarbeidet og innspill på aktuelle tiltak i verneområdet. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategi vil det også bli noen medvirkningsmøter helt i starten av året. Besøksstrategien bør også presenteres på et åpent møte og for kommunestyret.

Verneområdeforvalter skal arrangere minimum 2 møter i administrativt kontaktutvalg i 2023.

17.-18. januar inviteres styrelederne for verneområdene i Innlandet fylke til samling på Lillehammer.

Sølen verneområdestyre er medarrangør på Veidekulturfestivalen i september og bidrar med blant annet eksterne foredragsholdere til fagseminaret. Det kan også være aktuelt å markere det med flere mindre arrangementer og tematurer gjennom 2023.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2022/11817-4

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 30.11.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	41/2022	09.12.2022

Sølen verneområde - innmelding av behov for midler til tiltak, naturrestaurering og SNO ressurser – 2023

Innstilling til vedtak:

Saken tas til behandling når tiltaksplanen for Sølen landskapsvernområde 2023 er oppdatert. Verneområdeforvalter går gjennom noen forslag til tiltak i møtet den 9. desember og vi drøfter mulige tiltak. Hovedtiltakene i 2023 vil være skjøtseltiltak jf. skjøtelsesplan for seterområdene, skoleprosjekt og jobbe videre med informasjons – og tilretteleggingstiltak. Endelig tiltaksplan vedtas av styret før 10. januar 2023.

Sølen verneområde kommer også med en bestilling av tjenester fra SNO jf. bestillingsskjema. Dette drøftes nærmere i møtet.

Dokumenter i saken:

- Brev fra Miljødirektoratet datert 2. november 2022 – Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområde - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO – ressurser i verneområder – 2023
- Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025
- Tiltaksplan 2023
- Årsrapport for 2022 fra Statens naturoppsyn
- Bestillingsskjema. Innspill om ønsket SNO ressurs for 2023

Saksopplysninger:

Verneområdestyret har en rekke oppgaver som er nedfelt i punkt 8 i vedtektene for styret. Blant disse oppgavene er skjøtsel og besøksforvaltning. I vedtektenes punkt 8.2. står det:

«Som forvaltningsmyndighet skal styret ut fra naturmangfoldloven § 33 og verneformålet i de enkelte verneforskrifter vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging skal, jf. §§ 35 og 36 siste ledd, inngå i en forvaltningsplan godkjent av Miljødirektoratet. Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsplaner.

Styret kan som forvaltningsmyndighet legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven. Dette skal skje gjennom konkrete forvaltnings- og skjøtselstiltak, fortrinnsvis i tråd med den delen av forvaltningsplanene som omhandler besøksstrategi. Styret skal ikke opptre som næringsaktør, men bør i denne sammenhengen innlede et samarbeid med lokalt reiseliv/øvrig reiseliv, samt det autoriserte besøkscenter.

Verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtels- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen. Styret skal etablere et nært samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt. Styret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsplaner. Tildelingene skjer ut i fra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings-/tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.»

Videre står det i vedtektenes punkt 8.4: *«Som forvaltningsmyndighet skal styret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Styret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.»*

Post 1420.31 – midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjente forvaltnings-/ skjøtelsplaner, besøksstrategi og andre relevante styringsdokumenter. Verneområdestyret skal melde inn sine behov for forvaltnings- og skjøtselstiltak i verneområdene direkte til Miljødirektoratet, som tildeler ut fra en nasjonal prioritering. Verneområdestyret skal selv disponere og prioritere bruken av de tildelte midlene, og bestemme hvem som skal gjennomføre tiltakene. Det er en forutsetning at SNO sine oppgaver og aktiviteter i verneområdene blir samordnet med tildelingen av midlene til tiltak slik at det blir en effektiv bruk av de samla ressursene til tiltak i verneområdene. Hovedtrekkene i den innsendte prioriteringen fra forvaltningsmyndigheten og prioriteringene i «Strategi for bruk av tiltaksmidler» skal følges.

Regjeringen ferdigstilte i 2019 «Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene» og et av tiltakene i planen var å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder. Strategien er oppdatert og gjelder for perioden 2020-2025. **Det overordnede målet for tiltaksmidlene er at de skal brukes slik at naturtilstanden i verneområdene opprettholdes og bedres.** Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet. Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. **De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelser på dyrelivet, tekniske inngrep, slitasje på vegetasjon og**

forsøpling. Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi for området. Besøksstrategien er en del av forvaltningsplanen og skal godkjennes av Miljødirektoratet. Den skal også ut på høring før endelig godkjenning. Det vil ikke bli gitt midler til etablering av innfallsporter eller lignende tiltak før besøksstrategien er godkjent.

Posten kan også benyttes til naturrestaurering av forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FN's tiår for naturrestaurering. Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene kan benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak. Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak, kan tildeles over tiltaksposten. Kartlegging og overvåkingsarbeid kan gjennomføres av SNO og må derfor signaliseres inn i bestillingskjemaet, ellers skal dette meldes inn til drifts- og forvaltningsplanmidlene til verneområdestyrene. Behov for ferdselstellere meldes inn i ESS. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift meldes inn i SNOs bestillingskjema.

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Frist er 10. januar 2023. I tillegg til hovedtildelingen fordeles det midler via supplerende tildelinger gjennom året for å dekke uforutsette utgifter som oppstår utenom den årlige søknaden om midler (post 1420.31 og post 1420.21).

Planleggingsmøter for verneområdearbeidet

Planleggingsmøtene skal omhandle verneområdearbeid. Møtene skal sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO kan utføre.

På møtet i november/desember skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioritering og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år. I tillegg kan det være behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområdene (restaurerings-, skjøtelses- eller tilretteleggingstiltak). Dette gjelder også tiltak knyttet til naturrestaurering.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturmyndighet før de meldes inn til SNO- lokalt for å samordne ønskede tiltak.

Oppsummering gjennomførte tiltak og SNO ressurs i 2021

Tiltaksmidler

Følgende tiltak for 2022 ble vedtatt, prioritert og omsøkt av verneområdestyret i møte 8. januar og 25. april 2022:

Kap 1420 Post 31	
Tiltaksmidler 2022	Budsjett
Informasjon og tilretteleggingstiltak	
Skoleprosjekt	30 000
Arrangement Veidekulturfestivalen og tematurer	15 000
Utvikle informasjonstavler, temasti/natursti og ferdigstille retningskilt	150 000
Utstilling av gamle bilder og refotografering	40 000
Tilretteleggingstiltak Mefurua - telt og bålplasser, universelt utformet sti	100 000
Utedo Gravåsen	250 000
Fjerne siste rest tagging, oppsyn søppel Mistra og Sølenskaret	20 000
Klopp over bekk Misterdalen	10 000
Oppsyn leirplasser Sølensjøen, utkjøring av ved	25 000
Forprosjekt stier/tilrettelegging noen strekninger	75 000
Skjøtselstiltak/gjengroing	
Fjerne einer og lauvkratt og slått av slåttemark iht skjøtelsplan	150 000
Fremmede arter	
Fjerne buskfuru iht skjøtelsplan	80 000
Ferdsestellere - fortsatt ha 4 tellere	
	945 000

Sølven verneområdestyre er tildelt kr. 500 000,- i tiltaksmidler over post 1420.31 for 2022. Det er betydelig mindre enn det vi søkte om.

Skoleprosjektet

Verneområdeforvalter arrangerte skoledag for mellomtrinnet i Misterdalen i september med temaer knyttet til setring og utmarksbruk. Dette arbeidet ser styret som meget viktig å prioritere for å skape forståelse for vernet og øke kunnskapen blant barn og unge om naturverdiene vi har i kommunen.

Informasjon og tilretteleggingstiltak

Innhold (tekst, bilder)på natursti er i hovedsak finansiert. All skilting må være forankret i besøksstrategien og kan ikke fullføres før den planen er vedtatt. Hjemmesiden er også nesten fullfinansiert og det jobbes med den parallelt med besøksstrategien. Det er satt av en del midler på fond i kommunen til utvikling av informasjon ved Rendalstunet som hovedinformasjonspunkt og muligens noe på Mefurua.

Verneområdeforvalter har også vært på befaring med grunneiere på parkeringsplassen på Gravåsen i høst. Det ble blant annet sett på ei gammel ljørbu som burde vært restaurert og en gammel utedo. Vi

drøftet oppføring av ny utedo og var enige om at det må være klart hvem som skal finansiere drift av doen før vi setter opp ny do. Verneområdeforvalter sjekker litt rundt kostnader og kommer med et forslag til driftsbudsjett. Grunneierne vurderer bompriser og muligheten for å ta noe av billettinntektene til drift av do.

Klopp over bekk i Misterdalen

Det er kjøpt inn tømmer som er fraktet fram og som skjæres i vinter lokalt. Det bestilles oppdrag fra SNO på utkjøring av kløpene på vinterføre.

Prosjekt gamle bilder/refotografering bildespill, kart og gamle ferdselsveier

Erin Sandberg har fotografert flere av de gamle bildene i sommer og hun jobber videre på prosjektet i vinter. I tillegg har hun laget 7 bildespill gjennom årstidene i anledning 10 års jubileet.

Erin Sandberg bistår forvalter med karttjenester i arbeidet med besøksstrategi. Her er det også betalt for oppdrag som gjennomføres vinteren 2023 knyttet til flyfoto, refotografering, utarbeide tekster til hjemmeside, kartfeste gamle ferdselsveier og oversikt over hytter og tomtereserve i randsonen til verneområdene.

Jostein Haugseth, Jens Tore Løken og Jan Risbakken har gått opp igjen om midlertidig merket en del av de gamle ferdselsveiene fra bygda til setrene i området. Erin bistår med å få disse veiene inn på kart. Merking avklares i besøksstrategiarbeidet. Noe av dette arbeidet er godtgjort i 2022.

Skjøtselstiltak og fjerning av buskuru

Det er sendt inn forespørsel på tilbud på Nofence bjeller til de to ammekubesetningene i Skånboraket, men det er stor etterspørsel og vi venter fortsatt på tilbudet. Det er derfor satt av noe midler også i år på fond i kommunen til skjøtselstiltak/Nofence.

SNO hogde ned bestandet med buskuru i september og det ble kjørt ut med traktor og henger etter det kom snø i november. Buskuru mellomlagres i et grustak og vil bli fliset der til våren og så kjørt ned.

Kvistbrennere og sikkerhetsnett

Det er kjøpt inn kvistbrenner og et sikkerhetsnett til pil og bue som kan benyttes i skoleprosjektet

Ferdselstelling

I tillegg til ferdselstelling i forbindelse med brukerundersøkelsen i 2016, ble det også gjennomført ferdselstelling på begge hovedstiene ved Gravåsen og ved stien fra hengebrua på Sølensstua sommeren 2017 og 2018, samt i Misterdalen sommeren 2017. I 2019 ble det ikke gjennomført telling, men ny telling ved hovedstiene ved Gravåsen i 2020 og 2021. Verneområdeforvalter har hatt turkasser med bøker i på Akshaugen og Tannvola sommeren 2016, 2017 og 2018, i tillegg til kasse som har stått i Sølenskarret i perioden 2016-2022 og som står der fortsatt. Bok ble byttet ut sommeren 2020. Vi har hatt to tellere ute i 2022; en ved stien fra Sølensjøen til Stollsetra og en ved hovedstien fra Gravåsen. SNO lager rapport med ferdseldata som legges fram på møtet.

Foreløpig regnskap tiltaksmidler Sølen LVO 2022

Kap 1420 Post 31			
Tiltaksmidler 2022	Budsjett	Tildelt 2022	Regnskap
Informasjon og tilretteleggingstiltak			
Skoleprosjekt	30 000		29 308
Arrangement Veidekulturfestivalen og tematurer	15 000		6000
Utvikle informasjonstavler, temasti/natursti og ferdigstille retningskilt	150 000		10670
Utstilling av gamle bilder og refotografering /bildespill	40 000		30200
Tilretteleggingstiltak Mefurua - telt og bålplasser, universelt utformet sti	100 000		150 000
Utedo Gravåsen	250 000		
Fjerne siste rest tagging	20 000		
Klopp over bekk Misterdalen	10 000		2 000
Oppsyn leirplasser Sølensjøen, utkjøring av ved	25 000		
Forprosjekt stier/tilrettelegging noen strekninger	75 000		
Sikkerhetsnett pil og bue			2424
Kvistbrennere			2780
Skjøtselstiltak/gjengroing			
Fjerne einer og lauvkratt og slått av slåtteområde iht skjøtelsplan	150 000		130 000
Fjerne buskfuru iht skjøtelsplan	80 000		25 000
Ferdselstellere -			109 605
	945 000	500 000	497 987

Bestilling av SNO ressurs

Sølen verneområdestyre foretok følgende bestilling av tjenester fra SNO jf. Bestillingskjema for 2022:

Bestilling SNO ressurs	
Oppsyn motorisert ferdsel sommer og vinter	8
Oppsyn leirplasser rundt Sølensjøen, Mistra og Sølenskaret	3
Bistå med oppsetting av skilt	3
Kartlegge og overvåke kulturminner, flyvraket	1
Sette ut og følge opp ferdselstellere	4
Overvåke og rydde søppel - sjekke området ved Mistra og hovedstien til Sølentoppen	3
Sette opp klopp over bekk i Misterdalen	1
Fjerne rester etter fiskefelle i Misterdalen	1
Veidekulturfestivalen/Sølenseminar og skoleprosjekt	2
Skjøtselstiltak iht skjøtelsplan - bistå arbeidet	4
Stiskolen	2
Fjerne rest av tagging	1
	33

Rapport fra SNO for 2022 legges fram i møtet.

Vurdering

Tiltak som skal gjennomføres må være forankret i en skjøtelsesplan, besøksstrategi eller i en tiltaksplan forankret i forvaltningsplanen. Besøksstrategien er helt i sluttfasen, forvaltningsplanen for Sølen LVO er godkjent og tiltaksplanen rulleres årlig. NIBIO har utarbeidet en skjøtelsesplan for seterområdene innenfor landskapsvernområdet med mange skjøtelsestiltak.

Bestillingsskjema for SNO ressurs og tiltaksplan for 2023 drøftes i møte i Sølen verneområdestyre 9. desember. Endelig bestilling av behov for tiltaksmidler og SNO ressurs vedtas på nyåret og sendes inn innen fristen 10. januar.

Aktuelle tiltak i 2023 kan være følgende:

- Skoleprosjekt
- Arrangement og fagseminar under Veidemannsfestivalen
- Seminar byggeskikk
- Tematurer – tur langs de gamle ferdselsveiene
- Klopp over bekk Misterdalen
- Ferdselstellere – følge med på utviklingen av ferdsel i området
- Kartlegge slitasje på hovedstien fra Gravåsen til Sølentoppen - stiskolen
- Overvåke buskfuru og ta en runde med etterrydding
- Følge opp med skjøtelsestiltak som forankres i skjøtelsesplanen
- Oppsyn leirplasser rundt Sølensjøen og fjerne søppel langs Mistra og i Sølenskarret
- Se på ny adkomst ned til Sølensjøen fra østsiden for de som ankommer med kano
- Supplere med retningsskilt iht til besøksstrategien
- Utvikle informasjonstavler og temastier/naturstier iht besøksstrategien
- Rendalstunet som hovedinformasjonspunkt
- Utedo ved Gravåsen og Veslesetra og midler til drift av doene
- Tilretteleggingstiltak Mefurua i henhold til besøksstrategi og forvaltningsplan for statlig sikret friluftsområde
- Prosjekt gamle bilder – bildene som er refotografert fremkalles og rammes inn.
- Oversikt fangstanlegg i samarbeid med fylkeskommunen.
- Vurdere om behov for innkjøp av noe ved til innfallsporten ved Sølengkroken og langs Sølensjøen.
- Vurdere oppstart av myrrestaurering i Fuggdalen

Bestilling av SNO ressurs 2023

Ta utgangspunkt i bestillingen for 2022. Drøftes i møtet.